

מֵאִמְרֵי
מִדַּת
הַרְחָמִים
 מִלּוֹקָטִים מִסֵּפֶר
הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ
 עִם הַפִּירוּשׁ הַנִּפְלֵא
מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

מוֹפֵץ בַּעֲשָׂרוֹת אֲלֵפֵי עֹתָקִים לְיִצְחָק הַרְבִּים יִרְחַם הָאֵיתָנִים תִּשְׁפֹּד

בעזרת השם יתברך

מֵאֲמָרֵי

מִדַּת הַרְחָמִים

מלוקטים מספר

הַזֶּהָר הַקָּדוֹשׁ

מהתנא האלקי

רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

עם הפירוש הנפלא

מֵתוֹק מִדְּבַשׁ

מאת הגה"ק המקובל רבי דניאל פריש זצוקל"ה

אב הרחמים

איתא בגמ' (ר"ה יז ע"ב) בדרשת הכתוב שבסדר י"ג **מדות הרחמים**: ה' ה', (שמות לד, ו), אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם, ופרש"י: ה' ה', **מדת רחמים** אני מרחם קודם שיחטא ואני מרחם אחר שיחטא אם ישוב, ובהגדה"ה שם שבפי' התוס' כתב: כנוי מדת רחמים הוא שלפי שהוא אדון על כל צריך להתנהג עם כל במדת רחמים... וחנן מדת רחמים היא שלא בעת צרה כי בטרם תגיע הצרה הוא מרחם שלא תבא. והספורנו פי' שם דמדת רחום היינו על החייבים, להקל ענשם בקראם אליו.

והנה האור החיים הק' פירש שם בתוך דבריו על הפ' **אל רחום** בהאי לישנא: כשיטיב ה' ברחמיו לאיש, הגם שיחטא לא יפחות מטובו דבר... להשוות להם רחמים שיהיה אחר שיחטא, כי כן היא המדה, ולעיל שם בפרשה ביאר את **כונת משה רבינו** ע"ה בבקשתו **לפני השי"ת ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה**, דהיינו שיבדלו משאר האומות **לזכות להשראת מדת הרחמים ומעלה עליונה שאין למעלה ממנה**, ונתרצה אל עליון ואמר אליו גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה להנהיגם במדת שם שלם המיוחד ב"ה, - שהוא שם הוי"ה המורה על **מדת הרחמים**.

להבנת ענין זה נצטט קצת מדברי הרב **המאור ושמש** בספרו הק' על הפסוק שם בפ' כי תשא **הראני נא את כבודך**, בתוך דברי קדשו: כל חפצו ורצונו של משה רבינו היה **לידע איזה דרך לבקש רחמים על ישראל** למחול להם לגמרי עון הנגלה, וְיָדַע בְּשִׂכְלוֹ שִׁישׁ אִיזָה מְקוֹם אֶצֶל הַבּוֹרָא ב"ה אשר שם לא יגיע שום פגם ע"י שום חטא, ובודאי שם הוא **רחמים גמורים בלא שום תערובת דין כלל**... על כן ביקש - מהשי"ת - לידע זאת המדרגה כדי להמשיך משם **רחמים גמורים על ישראל**... והיה **עת רצון או**, הודיע לו הקב"ה הנה **מקום אתי וגו'**, כי אמת הוא המקור הרחמים שאין בו תערובת דין כלל, הם הי"ג תיקונים עילאין - היינו בחינת י"ג **מדות הרחמים**, הנקראים מכילין דרחמי - **שם אינו מוגיע שום פגם**, ושם כולו **לבן ורחמים גמורים**, כשאנו צריכים להמשיך רחמים או ממשכיכים משם ולמטה להמתיק **כל הדינים** שבכל הבחינות וכל העולמות, וזהו הנה **מקום אתי**, להוריד משם רחמים **גמורים להמתיק הדינים**.

וכבר הבטיחנו חז"ל בכמה מקומות (שבת קנא ע"ב - ביצה לב ע"ב, ועוד) בדרשת הכתוב (דברים יג, יח) **ונתן לך רחמים ורחמך, כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים**, וכלשון הבעל הטורים שם בפרשה על מקרא זה: שכל מי שיש בו רחמים ומרחם על הבריות, הקב"ה מרחם עליו **כאב על הבן**, ובאור החיים הק' העלה שם בפרשה דהיינו כשמקיימים רצון ה' בהכחדת העיר הנדחת, מקור הרחמים ישפיע בהם **כח הרחמים מחדש**... ואומרו ורחמך, שהשי"ת יתנהג עם האדם ברחמים רק בהיותו הוא עצמו רחמן על כל, השי"ת יוכיני לזה אמן.

מכון מתוך מדבש

חודש הרחמים התשפ"ג

העולם מתקיים ומתנהג במדת הרחמים

תא חזי כד ברא קדשא בריהּ הוא עלמא, עבד ליה על דינא, ועל דינא אתקיים, וכל עובדין דעלמא אינון קיימין בדינא, בר דקדשא בריהּ הוא בגין לקיימא עלמא ולא יתאביד, פריש עליה רחמי, ואינון רחמי מעכבי לדינא דלא ישתצי עלמא, ועל רחמי אתנהיג עלמא ואתקיים בגיניה.

מאמר "העולם מתקיים ומתנהג במדת הרחמים" בו יובא ענין פעולת מדת הרחמים שהקב"ה פורס אותה על מדת הדין למטרת קיום העולם, ואף יסורי הצדיקים בעולם הוה הם ממדת אהבת השו"ת אליהם ברחמים גדולים.

(מקור המאמר סה"כ פרשת וישב דף קפ ע"ב, ונציאלוינו כרך 7 עמ' יג-ד)

תא חזי כד ברא קדשא בריהּ הוא עליו הקדוש ברוך הוא מדת הרחמים, עלמא בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, עבד ליה על דינא ברא אותו על ידי מדת הדין בשם אלהי"ם, כמו שכתוב (ג'לש"ט 66) בראשית ברא אלהי"ם, ועל דינא אתקיים ולא רק הבריאה היתה בדין אלא גם קיום העולם הוא בדין, וכל עובדין דעלמא אינון קיימין בדינא וכל עניני ופרטי הנהגת העולם קיימם בדין, בר דקדשא בריהּ הוא בגין לקיימא עלמא ולא יתאביד פריש עליה רחמי אלא מפני שרצה הקדוש ברוך הוא לקיים את העולם שלא יהיה נאבד בדין, פרש

עליו הקדוש ברוך הוא מדת הרחמים, ואינון רחמי מעכבי לדינא דלא ישתצי עלמא ואלו הרחמים מעכבים את הדין שלא יבא בליה על העולם כמו בדור המבול, ועל רחמי אתנהיג עלמא ואתקיים בגיניה ועל ידי מדת הרחמים מתנהג העולם ומתקיים על דה, וכפרוש נש"י בריש התורה על מה שכתוב ברא אלהי"ם, ולא אמר ברא יהו"ה, שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, וראא שאין העולם מתקיים, ושמח מדת הרחמים למדת הדין, והיינו דכתיב (שם 3 ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים.

וְאִי תִּמְאָה דְקִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא עֵבִיד דִּינָא כְּבֵר נָשׁ בְּלֵא דִּינָא, הָא אֲתַמַּר דְּכֵד דִּינָא שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ דְּבֵר נָשׁ כֵּד אִיהוּ זַכָּאָה, בְּגִין רְחִימוּתָא דְקִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא בִּיהּ אִיהוּ כְּמָה דְאֲתַמַּר, דְּהָא קִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא רְחִים עֲלֵיהּ בְּרַחֲמֵי לְקִרְבָּא לִיהּ לְגַבִּיָּהּ, מִתְּבַר גּוּפָא בְּגִין לְשִׁלְטָאָה נְשִׁמְתָּא, וְכֵדִין אֲתַקְרִיב בֵּר נָשׁ לְגַבִּיָּהּ בְּרַחֲמֵי כְּדָקָא יְאוּת, וְנִשְׁמַתָּא שְׁלֵטָא וְגוּפָא אֲתַחְלֵשׁ, וּבְעֵינָא גּוּפָא חֲלֵשָׁא וְנִפְשָׁא תְּקִיפָא דְאֲתַתְּקֵף בְּתַקִּיפּוּ, וְכֵדִין

וּמְקַשָּׁה וְאִי תִּמְאָה דְקִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא עֵבִיד דִּינָא כְּבֵר נָשׁ בְּלֵא דִּינָא וְאִם תֵּאמַר אִיף אֲמַרְנוּ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּףּ הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלְמוֹ בְּמִדַּת הַרְחָמִים, הֲלֵא לְפַעְמִים רוֹאִים שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּףּ הוּא עוֹשֶׂה דִּין בְּאָדָם בְּלֵא דִּין הָרְאוּי לוֹ, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ צַדִּיק וְרַע לוֹ, הֲרִי אָנוּ רוֹאִים שְׂאִין הַעוֹלָם מִתְּנַהֵג אֶפְלוּ בְּדִין כָּל שְׂפָן בְּרַחֲמִים, וּמִתְרַץ הָא אֲתַמַּר הֲרִי לְמַדְנוּ שְׁיִסוּרֵי הַצַּדִּיקִים הֵם גַּם כֵּן הַנְּהַגַת הַרְחָמִים, דְּכֵד דִּינָא שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ דְּבֵר נָשׁ כֵּד אִיהוּ זַכָּאָה שְׁכַפְּאָשׁ שׁוּרְהּ מִדַּת הַדִּין עַל אָדָם שֶׁהוּא צַדִּיק, בְּגִין רְחִימוּתָא דְקִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא בִּיהּ אִיהוּ כְּמָה דְאֲתַמַּר הוּא בְּעֵבוֹר אֲהַבַת הַקְדוּשׁ בְּרוּףּ הוּא אֲלִיו כְּמוֹ שְׁלַמְדְנוּ (מְעֵלֵי ג יט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ,

דְּהָא קִדְשָׁא בְרִיףּ הוּא רְחִים לִיהּ (ס"ג הל"מ"ק) בְּרַחֲמֵי לְקִרְבָּא לִיהּ לְגַבִּיָּהּ כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּףּ הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּאַהֲבָה לְקִרְבּוֹ אֲלִיו, מִתְּבַר גּוּפָא לְכֵן מְשַׁבֵּר אֶת גּוּפּוֹ שֶׁהוּא מִצַּד הַנְּחַשׁ [הַנְּשׁוּקָא דְקִלְיָפָה] כְּדִי שְׁיִכְנְעוּ כַחוֹת הַגּוּפָנִיּוֹת הַמְּחַטִּיאִים אֶת הָאָדָם, בְּגִין לְשִׁלְטָאָה נְשִׁמְתָּא כְּדִי שְׁתַּשְׁלֵט הַנְּשִׁמָּה שֶׁהִיא מִצַּד הַקְדוּשָׁה וְיִוְכַל הָאָדָם לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה כְּלִי הַתְּגַבְּרוּת כַּח הַיָּצָר, וְכֵדִין אֲתַקְרִיב בֵּר נָשׁ לְגַבִּיָּהּ בְּרַחֲמֵי כְּדָקָא יְאוּת וְאִז מִתְקַרֵּב הָאָדָם אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּףּ הוּא בְּאַהֲבָה כְּרְאוּי, וְנִשְׁמַתָּא שְׁלֵטָא וְגוּפָא אֲתַחְלֵשׁ כִּי הַנְּשִׁמָּה שׁוֹלֵטַת וְהַגּוּף נִחְלֵשׁ, וּבְעֵינָא גּוּפָא חֲלֵשָׁא וְנִפְשָׁא תְּקִיפָא דְאֲתַתְּקֵף בְּתַקִּיפּוּ וְצַרִּיףּ הַצַּדִּיק גּוּף חֲלֵשׁ וְנִפְשׁ תְּקִיפָה

איהו רחיקא דקדשא בריך הוא, כמה דאמרו חבריאי יתב
קדשא בריך הוא לצדיק צערא בעלמא דין, בגין למזפי ליה
לעלמא דאתי.

הקדוש ברוך הוא בעצמו מעין בדיניהם של
ישראל. ומתמלא ברחמים עליהם

רבי חזקיה ורבי יוסי ורבי יהודה הוו אזלי בארחה, אמר רבי
יוסי, כל חד וחד מינן לימא מלי דאורייתא, פתח רבי
יהודה ואמר, (מילס עט ט) אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר

שמתחזקת בגבורה, וכדין איהו קדשא בריך הוא לצדיק צערא
רחיקא דקדשא בריך הוא ואז הוא בעלמא דין, בגין למזפי ליה
אהובו של הקדוש ברוך הוא, כמה לעלמא דאתי שהקדוש ברוך הוא נותן
דאמרו חבריאי כמו שאמרו החברים צער לצדיק בעולם הזה כדי לזכותו
במסכת קדושין (דף מ עמוד ב), יתב במסכת קדושין (דף מ עמוד ב), יתב לעולם הבא.

מאמר "הקדוש ברוך הוא בעצמו מעין בדיניהם של ישראל",
ומתמלא ברחמים עליהם" בו יתבאר ענין אהבת השי"ת לישראל
והתעוררותו במלא הרחמים עליהם לכפרת עונותיהם, ואלמלי היו ישראל
מסגלים מעשים כשרים לפני הקב"ה היו כל העמים נכנעים לפניהם, והיו
נסתמים פי המקטרגים עליהם.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויחי דף רכט ע"ג, וצנאוריניו כרך ד עמ' מקלמ-תקמ)

רבי חזקיה ורבי יוסי ורבי יהודה דאורייתא כל אחד ואחד מאתנו יאמר
הו אזלי בארחה אלו השלשה דברי תורה, פתח רבי יהודה ואמר
תנאים הלכו בדרך, אמר רבי יוסי לפרש מה שכתוב אל תזכר לנו
כל חד וחד מינן לימא מלי עונות ראשונים מהר יקדמונו

קדמונו וגו', תא חזי, קדשא בריך הוא ברחימותא דרחים לון לישראל, דאינון עדביה ואחסנתיה, לא מסתפל אחרא בדיניהו בר איהו בלחודיה, וכיון דאיהו מסתפל בדיניהו, אתמלי עליהו רחמין, בגין דאיהו כאב דרחים על בנים, כמה דאת אמר (סג קג) ברחם אב על בנים רחם יהו"ה וגו', וכיון דאשתכח לון חובין, מעבר לון ראשון ראשון, עד דאעבר לון לבלהו מקמיה, וכיון דאעבר לון מקמיה, לא אשתאר עליהו חובין למיהב שלטנו לסטרא אחרא דינא עליהו.

אתי למיחב קמיה פדבקדמייתא, אינון חובין קדמאי דאעבר

רחמיך כי ולונו מאד, תא חזי קדשא בריך הוא ברחימותא דרחים לון לישראל, דאינון עדביה ואחסנתיה בא וראה מחמת גדל אהבה שאהב הקדוש ברוך הוא את ישראל לפי שהם גורלו ונחלתו, לא מסתפל אחרא בדיניהו בר איהו בלחודיה לא מסתפל בית דין אחר בדיניהם אלא הוא לבדו, וכיון דאיהו מסתפל בדיניהו אתמלי עליהו רחמין וכיון שהוא מסתפל בדיניהם מתמלא עליהם ברחמים, בגין דאיהו כאב דרחים על בנים לפי שהוא אמר פרחם אב על בנים רחם יהו"ה על יראיו, כי הוא ידע יצרנו וגו', וכיון

דאשתכח לון חובין מעבר לון ראשון ראשון, עד דאעבר לון לבלהו מקמיה וכשנמצא להם עונות הוא מעביר אותם ראשון ראשון, עד שמעביר את כלם מלפניו, וכיון דאעבר לון לבלהו מקמיה לא אשתאר עליהו חובין למיהב שלטנו לסטרא דינא עליהו (ס"ג סמ"ק) וכיון שהעביר אותם מלפניו לא נשאר עליהם עונות לתת ממשלה לצד הדין לשלוט עליהם.

ואמר עוד (ס"ג סמ"ק) ואי אתו למיחב קמיה פדבקדמייתא ואם באו לחטא לפניו כבתחלה רצונו לומר אם חזרו לסודם הרע, אינון

מקמיה חשיב עלייהו, ועל דא כתיב אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך וגו', דאי רחמיך לא יקדימו עליהו דישאל, לא יכלין לקיימא בעלמא, בגין דכמה אינון מארי דדינא קשיא, מארי תריסין, וכמה דלטורין דקיימי עליהו דישאל לעילא, ואלמלא דאקדים קדשא בריך הוא רחמים עליהו דישאל עד לא ישגח בדיניהון, לא יכלין לקיימא בעלמא, ועל דא מהר יקדמונו רחמיך פי דלוננו מאד, דלוחתא דעובדין טבין, דלוחתא דעובדין דכשרן (קמי קדשא בריך הוא).

אינון מארי דדינא קשיא מארי תריסין וכמה דלטורין דקיימי עליהו דישאל לעילא לפי שכמה בעלי דינים קשים וכמה בעלי מגנים וכמה מקטרגים שעומדים לקטרג על ישראל למעלה, ואלמלא דאקדים קדשא בריך הוא רחמים עליהו דישאל עד לא ישגח בדיניהון לא יכלין לקיימא בעלמא ואם לא הנה הקדוש ברוך הוא מקדים לעורר רחמים על ישראל עד שלא ישגיח בדיניהם לא היו יכולים להתקיים בעולם, ועל דא ועל פן אנו מבקשים מהקדוש ברוך הוא מהר יקדמונו רחמיך פי דלוננו מאד פרושו דלוחתא דעובדין טבין, דלוחתא דעובדין דכשרן דהיינו דלות מעשים טובים ודלות מעשים פשרים.

חובין קדמאי דאעבר מקמיה חשיב עליהו אז אותם העונות הראשונים שהעביר אותם מלפניו חזר ומחשב אותם, ועל דא כתיב אל תזכר לנו עונות ראשונים פרוש אותם העונות הראשונים שהעברת אותם מלפניך אל תזכרם עוד, והיינו שלשה עונות הראשונים שמוחלים לאדם, אבל אם עשה עון רביעי אין מוחלים לו, והעון עצמו אינו נמחק, כי אם עשה עונות מרביעי ואילף אז גם השלשה ראשונים חוזרים ונחשבים בכללם (פמנארי במסכת טעטענה דף יז עמוד א), מהר יקדמונו רחמיך וגו' פרושו דאי רחמיך לא יקדימו עליהו דישאל לא יכלין לקיימא בעלמא שאם רחמיך לא יקדמו לרחם על ישראל לא יכולים להתקיים בעולם, בגין דכמה

תָּא חֲזִי, אֲלִמְלִי יִסְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵינְךָ דְּכִשְׁרֹן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּוּ קְאִימוּ עֲלֵייהוּ עֲמִין בְּעֵלְמָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן גְּרָמִין לְשָׂאָר עֲמִין לְזַקְפָּא רִישִׁייהוּ בְּעֵלְמָא, דְּאֲלִמְלִי יִשְׂרָאֵל לֹא יִהוֹן חֲטָאֵן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין קָמִייהוּ.

וְתָא חֲזִי, אֲלִמְלָא דְּאֲמָשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדֵינְךָ בִּישִׁין לְסֹטֵר אַחְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָא אֲתַמַּר דְּלֹא שְׁלֹטוּ שְׂאָר עֲמִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַגְּלוּ מְעַל אַרְעָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, דְּלִית לָן עוֹבְדֵינְךָ דְּכִשְׁרֹן כְּדָקָא חֲזִי, וּבְגִין כֶּף כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, מִהַר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיךָ.

יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ חוֹטְאִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲזוּ כָּל שְׂאָר הָעַמִּים הָיוּ נִכְנָעִים לִפְנֵיהֶם.

וְתָא חֲזִי אֲלִמְלָא דְּאֲמָשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדֵינְךָ בִּישִׁין לְסֹטֵר אַחְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וּבֹא וּרְאֵה שְׂאֵם לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרַעִים מִמְּשִׁיכֵים אֶת הַסֹּטֵרָא אַחְרָא לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, הָא אֲתַמַּר דְּלֹא שְׁלֹטוּ שְׂאָר עֲמִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וְלֹא אֲתַגְּלוּ מְעַל אַרְעָא כִּי לְמַדְנֵי שְׂאָז לֹא הָיוּ שׁוֹלְטִים שְׂאָר הָעַמִּים בְּאַרְצֵי הַקְּדוֹשׁ וְלֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָאָרֶץ, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד פְּרוּשׁ דְּלִית לָן עוֹבְדֵינְךָ דְּכִשְׁרֹן כְּדָקָא חֲזִי כִּי אִין לְנוּ מַעֲשִׂים

תָּא חֲזִי אֲלִמְלִי יִסְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵינְךָ דְּכִשְׁרֹן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּוּ קְאִימוּ עֲלֵייהוּ עֲמִין בְּעֵלְמָא בֹּא וּרְאֵה אִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַגְּלִים מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הָיוּ עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם הָעַמִּים בְּעוֹלָם לְעִנּוּתָם, אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן גְּרָמִין לְשָׂאָר עֲמִין לְזַקְפָּא רִישִׁייהוּ בְּעֵלְמָא אֲבָל יִשְׂרָאֵל גּוֹרְמִים לְשָׂאָר הָעַמִּים לְזַקוּף רִאשֻׁם בְּעוֹלָם, כִּי בְּעִנּוּתָם חוֹטְפִים הַסֹּטֵרָא אַחְרָא אֶת הַשְּׂפַע מִהַקְּדוֹשׁ וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לְהָעַמִּים הַרְמַת רִאשׁ וּמְשִׁלָּה בְּעוֹלָם, דְּאֲלִמְלִי יִשְׂרָאֵל לֹא יִהוֹן חֲטָאֵן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין קָמִייהוּ שְׂאֵם

אין לך שער שלא יבנסו בו הדמעות שבתפלה
 אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא תליין בתשובה ובצלוחתא
 דצלי בר נש לקדשא בריה הוא, וכל שפן מאן דאושיד
 דמעין בצלותיה, דלית לך תרעא דלא עאלין אינון דמעין, מה
 כתיב ותפתח ותראהו את הילד, ותפתח, דא שכינתא דקיימא
 עליהו דישראל כאימא על בנין, והיא פתחה תדיר בזכותיהון

בשרים פראוי, כי גם המצות שעושים
 אינם בשלמות הפונה ודבקות פראוי,
 (ס"ג הנ"מ) ובגין כך מהר יקדמונו
 רחמיך קדם שיקדמונו המקטרגים
 לקטרג עלינו, ורק על ידי רחמיך יש
 לנו קיום בעולם.

מאמר "אין לך שער שלא יבנסו בו הדמעות שבתפלה" יבואר
 בו גודל כח התשובה ודמעות החרטה שבתפלה המעוררים מדת הרחמים
 לסלק כל גזירות רעות שבעולם, והשכינה שהיא אמם של ישראל בוכה
 עמהם עד שנענים.

(מקור המאמר ספר פרשת שמות דף יב ע"ג, ונצלוניו כרך ה' עמ' קח-ק"ט)

אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא
 תליין בתשובה ובצלוחתא
 דצלי בר נש לקדשא בריה הוא
 כל הדברים שבעולם תלויים בתשובה
 ובתפלה שמתפלל האדם להקדוש ברוך
 הוא, וכל שפן מאן דאושיד דמעין
 בצלותיה וכל שפן מי ששופך דמעות
 בתפלתו, דלית לך תרעא דלא עאלין
 אינון דמעין שאין לך שער שלא יבנסו
 בו אלו הדמעות, מה כתיב ותפתח,
 ותראהו את הילד שפרושו ותפתח,
 דא שכינתא דקיימא עליהו
 דישראל כאימא על בנין זו היא
 השכינה שעומדת על ישראל כאם על
 הבנים, והיא פתחה תדיר בזכותיהון
 דישראל והיא פותחת תמיד בזכותם

דִּישְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׁפִתְחָהּ, וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, (יִרְמִיָּה נב יט) יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים דַּאֲיִנוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְחַשְׁאֵן קָמִי מַלְכִּיהוֹן בְּכֻלָּא, וּמִיֶּד דְּמִתְחַנְנָן קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדְּרִי בְּתִשׁוּבָה, וּבְכֻלָּאן קָמִיָּה כְּבָרָא דְּבְכִי קָמִי אָבוּי, מַה כְּתִיב וְהִנֵּה נֹעַר בּוֹכָה, כִּיּוֹן דְּבְכִי, אֲתַעְדּוּ כָּל גְּזֵרִין בִּישׁוּיִן דְּעֻלְמָא, מַה כְּתִיב וְתַחֲמוּל עָלִיו, אֲתַעְר עָלִיו בְּרַחֲמִים וּמְרַחֵם לִיָּהּ.

וְתֵאמֶר מִיֶּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה, דַּאֲיִנוֹן רַבִּי לְבָא, וְלֹא מִיֶּלְדֵי הָאוּמוֹת דַּאֲיִנוֹן קָשִׁי קֹדֶל וּקְשִׁי לְבָא, מִיֶּלְדֵי הָעִבְרִים, רַבִּי לְבָא מְאַבְהֵן וּמֵאֲמֵהֵן לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּהוֹן.

וְתַחֲמוּל עָלִיו שְׁפִרוּשׁוּ אֲתַעְר עָלִיו בְּרַחֲמִים וּמְרַחֵם לִיָּהּ מִתְעוּרָר עָלִיו בְּרַחֲמִים וּמְרַחֵם עָלִיו.

וְתֵאמֶר מִיֶּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה דְּהִיִּינוּ דַּאֲיִנוֹן רַבִּי לְבָא שְׁהֵם רַבִּי לֵב וְלֹא מִיֶּלְדֵי הָאוּמוֹת דַּאֲיִנוֹן קָשִׁי קֹדֶל וּקְשִׁי לְבָא וְלֹא מִיֶּלְדֵי הַגּוֹיִם שְׁהֵם קָשִׁי עֲרָף וּקְשִׁי לֵב, מִיֶּלְדֵי הָעִבְרִים, רַבִּי לְבָא מְאַבְהֵן וּמֵאֲמֵהֵן לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּהוֹן שְׁהֵם רַבִּי לֵב מִכַּח הָאֲבוֹת וּמִכַּח הָאֲמָהוֹת לְשׁוּב לְקוֹנֵם, רְצוֹנוּ לֹאמַר לְפִי שְׁשֻׁרְשֵׁם מְגֻזַע טְהוֹר וְקָדוֹשׁ לְכֹן בְּמַעַט שִׁיִּצַר לָהֶם הֵם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה.

שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׁפִתְחָהּ לְלַמֵּד זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל, וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד דְּהִיִּינוּ יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים, דַּאֲיִנוֹן יִשְׂרָאֵל דְּחֻטְאִין (ה"ג ס"מ"ק) קָמִי מַלְכִּיהוֹן בְּכֻלָּא הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁחֻטְאוּ לְפָנֵי מַלְכֵם בְּרִיךְ הוּא כָּל הַדְּבָרִים, וּמִיֶּד דְּמִתְחַנְנָן קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדְּרִי בְּתִשׁוּבָה וּבְכֻלָּאן קָמִיָּה כְּבָרָא דְּבְכִי קָמִי אָבוּי וּמִיֶּד שְׁמִתְחַנְנִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרִיךְ הוּא וְחוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וּבֹכִים לְפָנָיו כְּכֹן הַבּוֹכָה לְפָנֵי אָבִיו מַה כְּתִיב, וְהִנֵּה נֹעַר בּוֹכָה שְׂרוּמָז עַל יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּבְכִי אֲתַעְדּוּ כָּל גְּזֵרִין בִּישׁוּיִן דְּעֻלְמָא כִּיּוֹן שְׁבוּכִים מִסְתַּלְקִים כָּל גְּזֵרוֹת רַעוֹת שְׁבַעוּלָם, מַה כְּתִיב,

ספר מדת הרחמים **תורת** **יא**

וּתְקַרְא אֶת אִם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיְתָה בּוֹכָה, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב (טז פסוק
(י) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחַל מִבְּכָה עַל
בְּנֵיהָ וְגו', הוּא בּוֹכָה, וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

**פְּשָׁה' יתברך מרחם על ישראל. כופה לשליטת
הדין**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנּוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
פְּשָׁהוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, כּוֹפֵה לְמִדַּת הַדִּין וּמּוֹרִידָהּ
וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְהֵינּוּ דִתְנֵן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁתֵּי

וּתְקַרְא אֶת אִם הַיֶּלֶד אִמָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בּוֹכָה וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה הַיֶּלֶד
שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיְתָה בּוֹכָה, בּוֹכָה וְאִם הַיֶּלֶד בּוֹכָה, הִנֵּה הַיֶּלֶד רוֹמֵז עַל
הֲדָא הוּא דְכֹתִיב קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע הַצְּדִיקִים הַיּוֹרְדִים לְפָנֵי הַתֵּבָה וּמִתְפַּלְלִים
נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחַל מִבְּכָה עַל עַל הַצָּרָה שֶׁלֹּא תִבּוֹא וְהֵם בּוֹכִים, וְאִזּוּ גַם
בְּנֵיהָ וְגו' וְרַחַל הֵינּוּ הַשְּׂכִינָה, הוּא הַשְּׂכִינָה בּוֹכָה עִמָּהֶם עַד שְׁנַעֲנִים.

מֵאָמַר "פְּשָׁה' יתברך מרחם על ישראל, כופה לשליטת הדין"
בו יבואר ענין הכפיה שהשו"ת כופה את מדת הדין בפני מדת הרחמים
אף שאין כח במעשיהם של ישראל לעשות זאת, הוא יתברך ברחמיו
ממתיק את דמעות הדין ברחמים גמורים שלא לפי זכותם.

(מקור המאמר מהר פשט שנות דף יע"ג, ונציאונו כרך ה' עמ' קנז-קנח)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנּוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
פְּשָׁהוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל לָקַח כֹּחַ לְהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים
עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל מְעַשִּׂיהֶם, בְּכָל זֹאת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא כּוֹפֵה לְמִדַּת הַדִּין וּמּוֹרִידָהּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּא תִשְׁלַט בְּפָנֵי מִדַּת הַרַחֲמִים וּמְרַחֵם אִזּוּ אִף עַל פִּי שְׁעָרֵינוּ אֵינָם רְאוּיִם וְאִין

דְּמַעוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל [וכו'], וּכְשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בְּנָיו, הוּא מוֹרִיד אוֹתָם לַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה לְהַמְתִּיקָן, וְהוֹפֵף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם.

עבודת בני ישראל להפך מדת הדין לרחמים
פָּתַח וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, מִי גָרַם לִי שְׂאֲנֵי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים, מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ וְהוּא מִתְּהַפֵּף

עֲלֵיהֶם, וְהֵינּוּ דִתְנֵן שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁמֵי דְּמַעוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל [וכו'], וְנִקְרְאוֹת דְּמַעוֹת לְפִי שְׁמֵהֶם בָּאִים הַדִּינִים, וּמִי שֶׁפְּגָעָה בּוֹ מִדַּת הַדִּין הוּא בּוֹכָה וּמוֹרִיד דְּמַעוֹת, וּכְשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בְּנָיו דְּהֵינּוּ אֶת נְשֵׁמוֹת קְרוֹשׁוֹת שֶׁפְּתוּף הַגְּלוּת, הוּא מוֹרִיד אוֹתָם מִלְּשׁוֹן יוֹרְדֵי

מְרַכְּבָה שֶׁהוּא עֲלֵיהֶם, כְּלוּמַר שֶׁמַּעֲלָה אוֹתָם לַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה דְּהֵינּוּ בִּינָה נִקְרְאוֹת יָם שְׂמֻקְבֻלַּת הָרַחֲמִים מִהַחֲכָמָה, וְעַל יְדֵי זֶה מִתְּהַפְּכִים דִּינֵיהֶם לְרַחֲמִים, וְשֵׁם מַעֲלִים אֶת הַדְּמַעוֹת לְהַמְתִּיקָן, וְהוֹפֵף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם אֵף עַל פִּי שְׂאֵין זְכוּת לִישְׁרָאֵל.

מאמר "עבודת בני ישראל להפך מדת הדין לרחמים" מובא בו דבר הנהגת השי"ת בעולמו שבעשיית תשובה על החטא והתקרבות האדם לקונו מהפך מדת הדין לרחמים וכך העולם מתקיים.

(מקור המאמר ספר פרשת שמות דף כ ע"א-ע"ב, ונבאוריטו כרך ה' עמ' ד-ה)

פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ לוֹ הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, מִי בְּשׁוֹשְׁנִים וּמְפָרֵשׁ מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ גָרַם לִי שְׂאֲנֵי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי, בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ

לְלִבְךָ, וּלְעוֹלָם רִיחוּ לֹא זָז, כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלָא כֵן לֹא יִתְקַיֵּים הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא, וְהַחֲטָא נִקְרָא אָדוּם, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, אִם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים כְּשִׁלְג יִלְבִּינוּ, מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוּם, זוֹרֵק הַדָּם סְבִיב לְמִזְבַּח שֶׁהוּא אָדוּם, מִדַּת הַדִּין אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ וְעוֹלָה הָעֵשֶׂן כְּלוֹ לִבְךָ, וְאִזּוּ הָאָדוּם נִהַפֵּךְ לְלִבְךָ, נִהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרְחָמִים.

אָמַר, אִם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים כְּשִׁלְג (דף כ ע"ב) יִלְבִּינוּ עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאַחַר כֵּן מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוּם, זוֹרֵק הַדָּם סְבִיב לְמִזְבַּח שֶׁהוּא אָדוּם, מִדַּת הַדִּין אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ יוֹצֵקִים וְזוֹרֵקִים אֵת הַדָּם סְבִיב הַמִּזְבַּח (כַּעֲשֵׂן מֵהַ שְׁפָתוֹב (ויקרא ט טו), וְאֵת הַדָּם יִצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבַּח), וְעוֹלָה הָעֵשֶׂן שֶׁהוּא רִיחַ נִיחוּת מֵעַל הַמִּזְבַּח כְּלוֹ לִבְךָ, וְאִזּוּ בְּשֵׁר הָאָדוּם נִהַפֵּךְ לְלִבְךָ דְהֵינּוּ לְאִפְרִי, שְׂבֵא לְהוֹרוֹת כִּי נִהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרְחָמִים וְנִהְיֶה עֲבוֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(מְלִשׁוֹן הַפְּתוּיב מְלִכִים ב' ד ה, הֵם מְגִישִׁים וְגו' וְהִיא מוֹצֵקֶת) וּפְרוּשׁוֹ כְּשִׁמְכִשְׁלִים אוֹתוֹ כְּאֵשׁ הוּא נַעֲשֶׂה כְּמִים שְׂאֵפְשֵׁר לְצֵקֶת אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְהַפֵּךְ לְלִבְךָ, וּלְעוֹלָם רִיחוּ לֹא זָז, כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה שְׂאֵם אָדָם חוּטָא מִתְמַלֵּא הַדִּין עֲלָיו, וּכְשֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וּמִתְקַרֵּב לְקוֹנוֹ, מִתְהַפֵּךְ אָדָם עֲוֹנוֹתָיו לְלִבְךָ הַכִּפְּרָה, וּמִדַּת הַדִּין מִתְהַפֵּכֶת עֲלָיו לְרַחֲמִים, שְׂאֵלְמָלָא כֵן לֹא יִתְקַיֵּים הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא, וְהַחֲטָא נִקְרָא אָדוּם, כְּמָה דְאֵתְ

האבות הם המרכבה לעורר רחמים
זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך פי מעולם המה, מעולם ודאי,
ומעולם דלתתא נטיל לון קדשא בריך הוא, ואנון אבהן
קדמאי, למהוי רתיכא קדישא לעילא.

מאמר "האבות הם המרכבה לעורר רחמים" יבואר בו שהקב"ה
לקח את האבות הקדושים מהעולם הזה להיות מרכבה קדושה למעלה,
ובכך יתעוררו מדת החסד והרחמים על בניהם.

(מקור המאמר מהר פרשם זרעית דף לו ע"א, וצנזאוריני כרך א עמ' מס)

זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך פי מעולם המה, ומפרש מעולם
ודאי גם פאן הפוננה מעולם הזה, ומעולם דלתתא נטיל לון קדשא
בריך הוא מעולם הזה התחתון לקחם הקדוש ברוך הוא, ואנון אבהן
קדמאי והם אבות הראשונים, למהוי רתיכא קדישא לעילא שיהיו מרכבה
קדושה למעלה, ורצה לומר שמלת זכור
רומזת על יצחק שהקב"ה זוכר עקדתו, ומלת רחמיך רומזת על יעקב שהוא
מדת הרחמים, ומלת חסדיך רומזת על
אברהם איש החסד, שלקחם הקדוש ברוך הוא להיות מרכבה למעלה.

לא לפרוש מן הצבור, שרחמי ה' יתברך עליהם בשהם יחד

ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת (of), מאי קאמרת, אלא בשעתא דדינא תליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודוי, ולא יתרשים לעילא ולא ישתמודעון ביה בלחודוי, דהא בזמנא דדינא תליא בעלמא, אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאין אינון, אינון אתפסון בקדמיתא, ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לאתפרשא מבין עמא לעלם, דבכל זמנא רחמי דקדשא בריה הוא על עמא פלהו פחד, ובגיגי כף אמרה בתוך

מאמר "לא לפרוש מן הצבור, שרחמי ה' יתברך עליהם בשהם יחד" בו יובא ענין כה הצבור שאף בשעת הדין התלוי בעולם מרחם השי"ת על הצבור כולו כשהם מאוחדים, לכן על כל יחיד להתחבר עם הציבור דייקא.

(מקור המאמר מהר פרשת נשלח דף מד ע"ג, ונצאורינו כן ה עמ' תפד-תפה)

ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת, ושואל מאי קאמרת מה אמרה בזה לאלישע, ומשיב אלא בשעתא דדינא תליא בעלמא לא יתפרש בר נש בלחודוי אלא בשעה שהדין תלוי בעולם לא יפרד האדם לבדו, ולא יתרשים לעילא ולא ישתמודעון ביה בלחודוי ולא יהיה נרשם למעלה ולא יהיה נפר לבדו, דהא בזמנא דדינא תליא בעלמא אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו

כי בזמן שהדין תלוי בעולם אלו שנודעים ונרשמים לבדם, אף על גב דזכאין אינון, אינון אתפסון בקדמיתא אף על פי שהם צדיקים, הם נתפסים בתחלה, ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לאתפרשא מבין עמא לעלם ועל כן אין לו לאדם לפרוש מבין הצבור לעולם, דבכל זמנא רחמי דקדשא בריה הוא על עמא פלהו פחד כי בכל זמן הקדוש ברוך הוא מרחם על הצבור פלו בשהם ביחד, ובגיגי כף

עמי אנכי יושבת, ולא בעינא לאתפרשא מנייהו, כמה דעבדנא
עד יומא דין.

**אפלו בשעת הדין אין ה' יתברך נמנע מן
הרחמים. להראויים**

**ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום, מאי טעמא ברכה דא
הכא, אלא בגין לאודעא דאפילו בשעתא דקדשא**

אמרה לכן אמרה השונמית לאלישע כמו שעשיתי עד היום הזה. (ובאמת
בתוך עמי אנכי יושבת, ולא בעינא לאתפרשא מנייהו כמה דעבדנא
עד יומא דין ואין רצוני לפרש מהם ודאי אלישע בטוח היה שיוציא לאור
משפטה בכת תפלותיו, אמנם היא לא
ידעה שיש לאלישע כח כל כך).

**מאמר "אפלו בשעת הדין אין ה' יתברך נמנע מן הרחמים,
להראויים"** בו יבואר ענין מדת רחמי השי"ת בעולמו שאף בעת שיושב
בדין אינו משתנה ממדת רחמיו להטיב להראויים, כמו כן מובא בו דבר
היתרון בתפלת הצבור שנשמעת ומתקבלת ברצון תמיד.

(מקור המאמר מהר פרש"י וטרס"ד דף ק"ע, וצ"ל וי"ט כ"ג ע"ג מקנ"מקמ"ד)

**ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום שואל מאי טעמא
ברכה דא הכא מהו הטעם לברכה
זו כאן, כי אין לפרש שנתן טעם איך
אכסה אני מאברהם הלא הוא היה יהיה
לגוי גדול, כי מה נתינת טעם היא זו,
דאם כן היה לו לומר ואברהם צדיק
גמור הוא או אב המון גוים הוא, אלא
ודאי מה שקתוב ואברהם היו יהיה
אינו קשור כמה שלמעלה, אם כן מה
טעמה של ברכה זו לכאן, ומשיב אלא
בגין לאודעא דאפילו בשעתא
דקדשא בריף הוא יתיב בדינא
על עלמא לא אשתגי אלא כדי**

ברוך הוא יתיב בדינא על עלמא לא אשתני, דהא יתיב בדינא על דא (ד"א ל"ג ויתיב) וברחמי על דא, וכלא ברגעא חדא ובשעתא חדא.

אמר רבי יהודה, והא כתיב (סו"ט טז) ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון, זמנין דאיהו עת רצון וזמנין דלאו איהו עת רצון, זמנין דשמע וזמנין דלא שמע, זמנין דאשתכח וזמנין

העליון הנמשך אל המלכות [השכינה], וזמנין דלאו איהו עת רצון ולפעמים אינה עת רצון מצד הדין שבה, זמנין דשמע וגם משמע שפעמים הקדוש ברוך הוא שהוא [בחינת] התפארת שומע תפלה מצד החסד שבו, כמו שזאמר (סו"ט טז) צעקו וה' שמע, וזמנין דלא שמע ופעמים שלא שומע מצד הגבורה שבו, כמו שזאמר (דברים א' מה) ולא שמע ה' בקולכם, זמנין דאשתכח וזמנין דלא אשתכח ומשמע שפעמים נמצא לדורשיו מצד רחמי הבינה, ופעמים לא נמצא מצד הדין שבה, דכתיב דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב ודרשו חכמינו זכרונם לברכה (משנת ראש השנה י"ט עמוד א') אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום כפורים שהם ימי תשובה שאז ודאי נמצא

להודיע שאפלו בשעה שהקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם אינו משתנה ממדת רחמי לרחם ולהטיב להראויים לרחמי, כמו שזאמר (מלאכי ג' ו) אני ה' לא שנית, כי ההשתנות איננו רק מפאת המקבלים, דהא יתיב בדינא על דא וברחמי על דא שהרי מצינו שבאותה שעה שהקדוש ברוך הוא יושב בדין על מי שראוי לענש, הוא יושב ברחמים על מי שראוי לרחם עליו, וכלא ברגעא חדא ובשעתא חדא והכל ברגע אחד ובשעה אחת, וכן פאן בשעה שדן את סדום ברוך את אברהם כמה שאמר ואברהם היו יתה. (מ"ק ו"א"ג ו"פ) אמר רבי יהודה מקשה על דברי בעל המאמר, והא כתיב ואני תפלתי לך ה' עת רצון פרוש זמנין דאיהו עת רצון שזאמה כי לפעמים היא עת רצון מצד רצון

דָּלָא אֲשַׁתְּכַח, דְּכְתִיב (ישעיה נה ו) דְּרָשׁוּ יְהו"ה בְּהַמְצָאוֹ קְרָאוּהוּ
בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּאֶן לְיַחֲדִיד פֶּאֶן לְצַבּוּר, פֶּאֶן לְאַתֵּר חָד וּפֶאֶן
לְכוּלֵי עֲלָמָא, בְּגִיגֵי כְּף בְּרִיף לִיה לְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ שְׁקִיל
כְּכֹל עֲלָמָא, דְּכְתִיב (בראשית 73) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם,
(וּכְתִיב) וַתִּגִּינֵן בְּאַבְרָהָם.

יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים, הֵכִי תִּגִּינֵן תְּלַתִּין צְדִיקִים אֲזִמִּין קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא כְּמָה דְּאֲזִמִּין לְאַבְרָהָם.

הָעוֹלָם תָּמִיד הוּא בְּרַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וּרְצוֹנוֹ
לֹאמַר וְכֵן אֲבָרְהָם לְפִי שְׁנַקְרָא אֲב הַמּוֹן
גוֹיִם נְחָשׁב כְּכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ וְרָאוּ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהִיָּה עֲלֵיו בְּרַחֲמִים
תָּמִיד, בְּגִיגֵי כְּף בְּרִיף לִיה לְאַבְרָהָם
דְּאִיהוּ שְׁקִיל כְּכֹל עֲלָמָא לְכֵן אֶפְלוּ
בְּשַׁעַת הַדִּין עַל סְדוּם בְּרַף אֵת אֲבָרְהָם
בְּבִרְפַת וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה וְגו' לְפִי שֶׁהוּא
שְׁקוּל כְּכֹל הָעוֹלָם, דְּכְתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וַתִּגִּינֵן
בְּאַבְרָהָם פְּרוּשׁ בְּהַבְרָאָם הֵם אוֹתִיּוֹת
בְּאַבְרָהָם שֶׁבִשְׁבִילוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְמָה שֶׁכְּתוּב וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה
בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים, הֵכִי
תִּגִּינֵן תְּלַתִּין צְדִיקִים אֲזִמִּין קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא

מִצַּד הַרְחָמִים, הָרִי נִרְאָה שֵׁשׁ אֲצֵל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּכִיכּוֹל שְׁנוּי זְמַנִּים,
וְאִיף אֲמַרְתָּ שְׁבֹאוֹתוֹ שְׁעָה וְרַגַע שִׁישׁוּב
בְּדִין עַל זֶה יוֹשֵׁב בְּרַחֲמִים עַל זֶה.
וַיִּמְתְּרֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּאֶן לְיַחֲדִיד
שְׁזִכּוֹתוֹ מִעֲטָה אֶפְלוּ יְהִיָּה צְדִיק
צְרִיף עַת רְצוֹן לְתַפְלָתוֹ, פֶּאֶן לְצַבּוּר
אֲבָל לְצַבּוּר שְׁזִכּוֹתָם רַב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִמְצָא לָהֶם וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתָם וְהוּא
בְּרַחֲמִים וּבְרְצוֹן עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וְעַל זֶה
נִאֲמַר (איוב לו ט) הֵן אֵל כְּבִיר וְלֹא יִמָּאֵס,
פֶּאֶן לְאַתֵּר חָד וְכֵן לְאַנְשֵׁים שְׁבִמְקוֹם
אֲחָד שְׁנַקְרָאִים יַחֲדִים בְּעֶרְף הָעוֹלָם כְּלוּ
יֵשׁ לָהֶם שְׁנוּי זְמַנִּים, וּרְצוֹנוֹ לֹאמַר כְּמוֹ כֵּן
פֶּאֶן כָּל עַרְי סְדוּם נְחָשְׁבִים לְיַחֲדִיד בְּעֶרְף
הָעוֹלָם, וּכְפֶּאֶן לְכוּלֵי עֲלָמָא אֲבָל לְכֹל

המתנחם ומתחרט על עונו באמת. ה' יתברך מקבלו ברחמים

בין דאתנחמו, הא מקבל לון קדשא בריה הוא, בגין כך
בר נש דא אף על גב דפשע ביה, ופגים באתרא דלא
אצטריף, ותב לקמיה, מקבל ליה וחס עליה, דהא קדשא

דור דדור להיותם עמודי הדור שבוכותם
יהיה קיום להעולם, כמה דאזמין
לאברהם כמו שהזמין את אברהם
בדורו שהוא לבדו היה שקול פלשים
הצדיקים, וכן אפשר שיהיה באיזה דור
צדיק גדול כאברהם שיעלה במקום
שלשים צדיקים.

יהי"ה בגימטריא שלשים ובא להורות
כי נתברך שצאו מחלציו שלשים צדיקים
בכל דור דור, ורצונו לומר אותם
הנשמות הגליות לפניו יתברך שעתידות
להיות כאברהם אבינו ולהתנהג כפי
מדותיו לפי הדור ההוא, קבע מהם
הקדוש ברוך הוא שלשים צדיקים בכל

מאמר "המתנחם ומתחרט על עונו באמת, ה' יתברך מקבלו
ברחמים" יתבאר בו ענין רחמי הקב"ה על כל מעשיו, וכל שכן על
היודעים לשבח לקונם שבדאי מגיעים רחמיו ושורים עליהם, ואפילו
הרשעים הצריכים לרפואת הנפש אין נדחים ממנו ומחכה לתשובתם
לקבלם ולקרבם בימינו הפשוטה לקבל שבים.

(מקור המאמר זוהר פרשת משפטים דף קו ע"א-ע"ב, וצנאורינו כרך ו עמ' תסו-תסא)

בין דאתנחמו שעתנחמו
והתחרטו על עונם, הא מקבל
לון קדשא בריה הוא הרי הקדוש
ברוך הוא מקבלם, בגין כך בר נש
דא אף על גב דפשע ביה לפיכך
אדם זה אף על פי שפשע בו והגיעו
פגמי פשעו עד עולם האצילות, ופגים
באתרא דלא אצטריף ופגם במקום
שאינו ראוי היינו בספירות העליונות,
ותב לקמיה מקבל ליה וחס עליה

ברוך הוא מלא רחמין איהו, ואתמלי רחמים על כל עובדוי, כמה דאת אמר (מסלס קמ ט) ורחמיו על כל מעשיו, אפילו על בעירי ועופי מאטון רחמיו, אי עליהו מאטון רחמיו, כל שפן על בני נשא דידיעין ואשתמודעאן לשבחא למאריהון, דרחמיו מאטון עליהו ושראן עליהו, ועל דא אמר דוד (ס ט) קט (קט) רחמיה רבים יהו"ה כמשפטיה חייני.

אי על חייבין מאטון רחמיו, כל שפן על זכאין, אלא מאן בעי אסותא, אינון מארי פאבין, ומאן אינון מארי פאבין, אלין אינון חייבין, אינון בעאן אסותא, ורחמי דקדשא ברוך

עליהם, ועל דא אמר דוד ועל זה אמר דוד הפלך, רחמיה רבים ה', כמשפטיה חייני פרוש תחייני כדכרף וכהנהגתך לרחם על הכריות.

ומוסיף עוד ואמר אי על חייבין מאטון רחמיו כל שפן על זכאין אם על הרשעים מגיעים רחמיו של הקדוש ברוך הוא כל שפן על הצדיקים, אלא מה שאנו מדברים שהקדוש ברוך הוא מרחם על הרשעים, כי מאן בעי אסותא מי הוא הצריך פוואה לנפשו, אינון מארי פאבין אלו שהם בעלי מכאובים, ומאן אינון מארי פאבין ומי הם אלו בעלי המכאובים, אלין אינון חייבין אינון

אם שב לפני הקדוש ברוך הוא מקבל אותו וחס עליו, דהא קדשא ברוך הוא מלא רחמין איהו שהרי הקדוש ברוך הוא מלא רחמים, ואתמלי רחמים על כל עובדוי ומתמלא רחמים על כל מעשיו, כמה דאת אמר ורחמיו על כל מעשיו, הרי אפילו על בעירי ועופי מאטון רחמיו אפלו על בהמות ועופות מגיעים רחמיו, אי עליהו מאטון רחמיו אם עליהם מגיעים רחמיו, כל שפן על בני נשא דידיעין ואשתמודעאן לשבחא למאריהון דרחמיו מאטון עליהו ושראן עליהו כל שפן על בני אדם שידעיים ומפירים לשבח לקונם שבודאי רחמיו מגיעים עליהם ושורים

הוא עלייהו, דלא יהוין שביקין מניה, ואיהו דלא יסתלק מניהו, ויתובין לקבליה.

כד מקרב קדשא בריה הוא, בימינא מקרב, וכד דחי, בשמאלא דחי, ובשעתא דדחי, מינא מקרב, מסטרא דא דחי ומסטרא דא מקרב, וקדשא בריה הוא לא שביק רחמוי מניהו.

בעאן אסוותא אלו הם הרשעים שהם הצריכים רפואת הנפש, ורחמי דקדשא בריה הוא עלייהו דלא יהוין שביקין מניה ורחמיו של הקדוש ברוך הוא מגיעים עליהם שלא יהיו געזבים ונדחים ממנו, ואיהו דלא יסתלק מניהו ויתובין לקבליה והוא שלא יסתלק מהם ומחכה שישבו לפניו.

ועוד כד מקרב קדשא בריה הוא, בימינא מקרב פשהקדוש ברוך

הוא מקרב הוא מקרב בימינו הפשוטה לקבל שבים, ורצונו לומר שמקרב בכה חזק, וכד דחי, בשמאלא דחי וכאשר מדה את הרשע בשמאל הוא דוחה, רצונו לומר בכה חלש, ובשעתא דדחי, מינא מקרב ואפלו בשעה שדוחה, מיד הנמין עומדת לקרב, פי מסטרא דא דחי ומסטרא דא מקרב מצד זה דוחה, ומיד מצד זה מקרב, וקדשא בריה הוא לא שביק רחמוי מניהו ואין הקדוש ברוך הוא עוזב רחמיו אפלו מן הרשעים.

**שָׂרְפִים וְאַרְאָלִי קֹדֶשׁ עוֹמְדִים לְלַמֵּד זְכוּת עַל
יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַדִּין**

**בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, פֶּד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא קָאִים בְּדִינָא עַל
עֲלָמָא, וְהָהוּא סְטָרָא בִישָׂא אֲתִי לְאַסְטָאָה, בְּדִין מִתְפַּנְפִּי
כָּל הַגֵּי, וְקִיִּימָן קָמִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, וְכִדִּין מִתְעַטְרָן כְּלָהוּ,
וְקִיִּימָן קָמִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא.**

בְּהָהוּא זְמַנָּא מַה פְּתִיב, מְשַׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָפִים,

**מְאָמַר "שָׂרְפִים וְאַרְאָלִי קֹדֶשׁ עוֹמְדִים לְלַמֵּד זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל
בְּיוֹם הַדִּין" יבואר בו ענין התאספות מלאכי ושרפי מעלה להמליץ טוב
על ישראל בראש השנה כדי להכריע את המאזנים לכף זכות, והקב"ה
מסתכל במעשיהם של ישראל וממתין עד שיתפללו ופותח להם פתחי
רחמים, וכמו כן קול השופר עולה ומבטל את הדינים כעצת השי"ת
לישראל בציווי מצוה זו, ואז נודע לכל שהקב"ה מרחם על ישראל.**

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי דף רנ ע"ג נהיכלות דקדושה, ונציאווינו כרך ט עמ'
שסג-שסו)

**בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה פֶּד קְדָשָׁא
בְרִיף הוּא קָאִים בְּדִינָא
עַל עֲלָמָא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְהָהוּא
סְטָרָא בִישָׂא אֲתִי לְאַסְטָאָה וְהַסְטָרָא
אַחֲרָא שְׁהוּא שֵׁטֶן בָּא לְהַסְטִין וּלְקַטְרַג,
בְּדִין מִתְפַּנְפִּי כָּל הַגֵּי אִזּוּ מִתְאַסְפִּים
כָּל אֱלוֹי הַשָּׁנִים עֶשֶׂר שָׂרְפִים וְהָאֲרַבְעָה
אַרְאֵלִים [הנ"ל], וְקִיִּימָן קָמִי קְדָשָׁא
בְרִיף הוּא וְעוֹמְדִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ**

הוא, בְּלֹמַר שְׂבָאִים לְהַמְלִיץ טוֹב עַל
יִשְׂרָאֵל, וּלְהַכְרִיעַ אֶת הַמְּאִזְנִים לְכַף
זְכוּת, וְכִדִּין מִתְעַטְרָן כְּלָהוּ וְאִזּוּ
מִתְעַטְרִים כָּלֵם בְּזִכְיִיתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל
הַמְּצִיזוֹת בָּהֶם, וְקִיִּימָן קָמִי קְדָשָׁא
בְרִיף הוּא וְעוֹמְדִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְלַמֵּד סִגְוִרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל.

בְּהָהוּא זְמַנָּא מַה פְּתִיב בְּזִמְנָן הָהוּא מַה
פְּתוּב, מְשַׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת

מציין, כמאן דאשגח מאתר דקיק, דחמי ולא חמי כל מה דאצטריף, ולבתר משגיח מן החלונות, אתר אשגח ותא יתיר, דפתח פתחין לרחמא על כלא, וכד קדשא בריף הוא אשגח על עלמא, אסתפל באלין חלונות, ובאלין חרפים, וחיס על כלא. וכדין פד ישראל תקעין בההוא שופר [וכו'], ואמר (סר 3 ח)

לרחם על הכל, ואלו המלאכים הם סוד חלונות של בית הכנסת שדרך בם משגיח הקדוש ברוך הוא בתפלות ישראל הנוספות על פשרון מעשיהם, וכד קדשא בריף הוא אשגח על עלמא וכשהקדוש ברוך הוא משגיח על העולם גם בכל ימות השנה, אז אסתפל באלין חלונות הוא מסתפל באלו החלונות שהם שערי תפלה שהתפללו ישראל על איזו צרה שלא תבוא על הצבור, והקדוש ברוך הוא משגיח אם ראויים ישראל שתפלתם תתקבל מצד מעשיהם, ואחר כך מסתפל ובאלין חרפים באלו החרפים שהם שערי כשרון מעשיהם של ישראל, וחיס על כלא ומרחם על הכל.

וכדין אז בראש השנה פד ישראל תקעין בההוא שופר כשישראל תוקעים בשופר המעורר את

מציין מן החרפים, ומפרש מה שכתוב מציין פרושו כמאן דאשגח מאתר דקיק כמי שמשגיח ומביט דרך מקום צר, והם הארלי"ם הממנים על מעשיהם של ישראל כנזקף לעיל, והיינו שמסתפל במעשיהם הטובים אם הם ראויים להנצל, דחמי, ולא חמי כל מה דאצטריף שהוא רואה קצת בצרתן של ישראל להטיב להם, אבל אין ראיה זו מספקת, רק מוסיף להטיב להם ברצון ומתעבב וממתין עד שיתפללו, ובין כך ישראל עומדים בתפלה ולבתר ולאחר שישאל התפללו על הצרה ועל הגזרה, אז הקדוש ברוך הוא משגיח מן החלונות כלומר משגיח על ידי השנים עשר שרפים הנקראים חלונות, והיינו אתר אשגח ותא יתיר שהוא מקום השגחה יותר, דפתח פתחין לרחמא על כלא שהקדוש ברוך הוא פותח פתחים

קול דודי הנה זה בא וגומר, משגיח מן החלונות מציץ מן
החרכים.

וכדין ידעי פלהו, דהא קדשא בריך הוא חייס עליהו דישראל,
ואמרי זכאין אינון ישראל, דאית לון עיטא בארעא, בגין
לאתערא רחמי מלעילא.

שליטת הרחמים בעולם
וכד בני עלמא מכשרין עובדיהון לתתא, מתבסמן דינין,

רחמי זעיר אנפין [בחינת התפארת] ורחמי זעיר אנפין [בחינת התפארת]
[וכו'], ואמר "קול" דודי הנה זה [וכו'], ואמר "קול" דודי הנה זה
בא וגומר הוא קול זעיר אנפין [בחינת התפארת] שנתעורר מחמת קול
השופר של המתחננים העולה למעלה, פדי לעורר את הרחמים ולבטל את
הדינים, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים על ידי השרפים
והאראליים. ואז יודעים הכל שהקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל, ואמרי זכאין אינון
ישראל דאית לון עיטא בארעא ואומרים אשריהם ישראל שיש להם
עצה בארץ על ידי תקיעת השופר שהוא עצת ה', בגין לאתערא רחמי
מלעילא פדי לעורר רחמים מלמעלה.

מאמר "שליטת הרחמים בעולם" בו יתבאר שעל ידי תיקון והכשרת
המעשים נמתקים הדינים ומסתלקים ומתעוררים הרחמים לשלוט על
החיצונים וכל כחות הרע, ואז נעשה שמחה ותנחומים כביכול לפני השי"ת.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף טו ע"ג, וצ"ל וצ"ל כרך י עמ' קט)

וכד בני עלמא מכשרין עובדיהון לתתא וכשבני העולם מכשירים
דינין ומתעבדן נמתקים הדינים

ומתעברן, ומתערי רחמי, ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא, וכד מתערן רחמי, חדוה וניחומין משתפחין, משום דשליטין על ההוא בישא, הדא הוא דכתיב (שמות לג יד) וינחם יהו"ה על הרעה, וינחם משום (דשלטא על הרעה), דאתכפיא דינא קשיא, ושלטין רחמי.

הודוי בבכי. פותח כל הפתחים הסתומים. והתפלג מתקבלת

ואי איהו פריש לון קמי קדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא

ומסתלקים, ומתערי רחמי ומתעוררים רחמים בעולם, ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא ושלטים על הרע ההוא דהיינו על החיצונים שנתעוררו מכח דין הקשה דקדשה, וכד מתערן רחמי, חדוה וניחומין משתפחין וכשנתעוררו הרחמים בעולם, אז שמחה ותנחומים נמצאים, משום דשליטין על ההוא בישא לפי ששולטים על אותו הרע דהיינו על החיצונים, הדא הוא דכתיב זהו שפתוב וינחם יהו"ה על הרעה דהיינו וינחם פרוש שיש נחמה לפניו, משום דשלטא על הרעה לפי שרחמי הוי"ה שולטים על הרעה, דהיינו דאתכפיא דינא קשיא ושלטין רחמי לפי שנכנעו הדינים הקשים ועל ידי זה הרחמים שולטים בעולם.

מאמר "הודוי בבכי, פותח כל הפתחים הסתומים, והתפלג מתקבלת" בו יתחוויר גודל כח הוידוי שמגביר את מקורי החסד והרחמים על מקורי הדין, וזהו כבודו של השו"ת המתכבד בתחתונים כשנודע שמדתו למחול עונות.

(מקור המאמר זהו פרשת ויקרא דף כ ע"א, וצילוינו כרך י עמ' רלג)

ואי איהו פריש לון קמי קדשא בריך הוא ואם הוא מפרט אותם

חיים עליה, ויתגברון רחמי על דינא, וכל שפן אי איהו בכי, דהא כל פתחין סתימין איהו פתח, ואתקבל צלותיה.

ועל דא פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלפא, לאגברא רחמי על דינא, ועל דא כתיב (ס"ט נ"ג) זוכח תודה יכבדנני, מהו יכבדנני, תרין כבודין אינון, חד לעילא וחד לתתא, חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי [וכו].

הדין, ועל דא כתיב ועל זה נאמר זוכח תודה יכבדנני, ושאל מהו יכבדנני למה פתוב בשני נוניין, ואומר תרין כבודין אינון שני כבודים הם, חד לעילא אחר למעלה בבניה, שמתכבד שמו של הקדוש ברוך הוא, על ידי שמגביר בה כח החסד והרחמים, עד שמשפעת רחמים [לכחינות] תפארת ומלכות [קדשא בריך הוא ושכינתיה], ואז כל העולמות מתהפכים מדין לרחמים, וחד לתתא ואחד למטה במלכות, ששמו של הקדוש ברוך הוא מתכבד בפתחונם על ידי שנודע שהוא מוחל עונות, דהיינו חד בעלמא דין, וחד בעלמא דאתי אחר בעולם הנה שהוא סוד המלכות [השכינה], ואחד לעולם הבא, שהוא סוד הבניה.

[את חטאיו] לפני הקדוש ברוך הוא ומתנודה עליהם, חיים עליה ויתגברון רחמי על דינא אז הקדוש ברוך הוא מרחם עליו ומכפר לו על עונותיו, כי על ידי הודוי יתגברו מקורי החסד והרחמים על מקורי הגבורה והדין, וכל שפן אי איהו בכי וכל שפן אם הוא בוכה על עונותיו, כי שיערי דמעוץ לא ננעלו, דהא כל פתחין סתימין איהו פתח, ואתקבל צלותיה כי את כל הפתחים הסתומים הוא פותח בדמעותיו, ותפלתו מתקבלת.

ועל דא פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלפא, לאגברא רחמי על דינא ועל כן לפרט חטאיו ולהתודות עליהם, הוא כבודו של הקדוש ברוך הוא, להגביר את מדת הרחמים על מדת

לְהַקְדִּים תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם, לְהַתְעוֹרְרוֹת מִדַּת
הַרְחָמִים”

בְּגִין כִּי לְאִקְדָּמָא וּלְמַבְעֵי רַחֲמֵי קָמִי מְלָפָא, בְּגִין דִּישְׁתַּזִּיב
מִן דִּינָא בְּשַׁעְתָּא דְּשָׂרְיָא בְּעִלְמָא, דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא
שָׂרְיָא דִּינָא בְּעִלְמָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (ס"א י"א) וְאִלּוּ זֹעֵם בְּכָל
יוֹם.

מֵאַמֵּר "לְהַקְדִּים תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם, לְהַתְעוֹרְרוֹת מִדַּת הַרְחָמִים"
בו יתבאר ענין הקדמת בקשת רחמים לפני השי"ת בכל יום כדי לעורר
מדה זו, ובכך ימתיק וינצל מן הדין השורה בכל יום.

(מקור המאמר צוהר פרשת לו דף ל ע"ג, ונציאורינו כרך י עמ' טעג)

בְּגִין כִּי לְאִקְדָּמָא וּלְמַבְעֵי רַחֲמֵי קָמִי מְלָפָא לְפִיכָּךְ צָרִיךְ
הָאָדָם לְהַקְדִּים וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְפָנָי
קוֹנוֹ, בְּגִין דִּישְׁתַּזִּיב מִן דִּינָא
בְּשַׁעְתָּא דְּשָׂרְיָא בְּעִלְמָא כְּדִי שִׁינְצֵל
מִן הַדִּין בְּשַׁעָה שֶׁהוּא שׁוֹרֵה בְּעוֹלָם,
וְצָרִיךְ בְּכָל יוֹם לְהַקְדִּים תְּפִלָּה לְעוֹרֵר
אֶת מִדַּת הַרְחָמִים, דְּהָא כָּל יוֹמָא
וְיוֹמָא שָׂרְיָא דִּינָא בְּעִלְמָא כִּי בְּכָל
יוֹם וְיוֹם שׁוֹרֵה הַדִּין בְּעוֹלָם, הָדָא
הוּא דְּכִתִּיב זֶהוּ שְׁכִתוּב וְאִלּוּ זֹעֵם
בְּכָל יוֹם, וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, (פְּנִיחֵרִין דף מד עמוד ג)
לְעוֹלָם יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה, כְּדִי
לְעוֹרֵר עָלָיו רַחֲמֵי שְׁמַיִם, וְאִזּוּ מֵאַחַר
שֶׁהַקְדִּים הַתְּעוֹרְרוֹת הַרְחָמִים וְהַמְתִּיק
אֶת הַדִּין מֵעָלָיו, לֹא יִגִּיעַ לוֹ שׁוֹם
נִזְק.

זכות האבות להגן על העולם. מפני מעשיהם שבעולם הזה החמרי

פתיב (מילים כה ו) זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך פי מעולם המה, זכר רחמיך, דא יעקב, וחסדיך דא אברהם, פי מעולם המה, ומעולם נטל לון קדשא בריך הוא, וסליק לון לעילא, ועבד מנייהו רתיכא קדישא, לאגנא על עלמא, ובגין דהו מעולם, הוא דכיר להון לאגנא ולרחמא על עלמא, פגוונא דא נטיל קדשא בריך הוא לצדיקיא מן עלמא, וסליק לון לעילא, לאגנא על עלמא [וכו].

מאמר "זכות האבות להגן על העולם, מפני מעשיהם שבעולם הזה החמרי" בו יבואר שהש"ת העלה את האבות הקדושים לבחינת מרכבה כדי להגן על העולם בזכותם ולהמשיך בכך את מדת רחמיו.

(מקור המאמר צהר פשט שמיני דף לה ע"א, וציטוטינו כרך י עמ' תסח-טע)

אמר רבי יוסי פתיב זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך פי מעולם המה, ומפרש ואמר זכר רחמיך, דא יעקב זהו יעקב שהוא משרש במדת הרחמים שהיא המפארת, וחסדיך, דא אברהם זהו אברהם שהוא משרש במדת החסד, פי מעולם המה פרושו ומעולם נטל לון קדשא בריך הוא וסליק לון לעילא שמעולם הזה לקח אותם הקדוש ברוך הוא והעלה אותם למעלה, ועבד מנייהו רתיכא קדישא ועשה מהם מרכבה קדושה, לאגנא על עלמא כדי להגן על העולם בזכותם, ובגין דהו מעולם ולפי שהיו מן העולם הזה וכאן סגלו ועשו מעשים טובים, לכן הוא דכיר להון לאגנא ולרחמא על עלמא הקדוש ברוך הוא זכר את זכותם להגן ולרחם על העולם, פגוונא דא נטיל קדשא בריך הוא לצדיקיא מן עלמא וסליק לון לעילא פעין זה הוא בכל צדיקי דור ודור שהקדוש ברוך הוא לוקח אותם מן העולם ומעלה אותם למעלה, לאגנא על עלמא כדי להגן על העולם בזכותם [וכו].

רבי חייא אמר, זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך, אליו אינו יעקב ואברהם, דבעינן להון לאגנא עלון, אבל יצחק למעבד קרבין קיימא, ובגיני כף לא בעינן ליה לגבייהו [וכו']. חמא דבעינן קיומא יתיר, נטל ליעקב ושתף ליה ביצחק, וקייים עלמא, הדא הוא דכתיב (סו) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, ועל דא באברהם ויעקב אתקייים עלמא, ובגין כף פי מעולם המה.

רבי חייא אמר מה שכתוב זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך, אליו אינו יעקב ואברהם אלו הם יעקב ואברהם, כדברי רבי יוסי דבעינן להון לאגנא עלון שאנו צריכים את זכותם להגן עלינו בגלות, אבל יצחק למעבד קרבין קיימא אבל יצחק שהיה במדת הגבורה עומד ומוכן לעשות מלחמות בגוים, ובגיני כף לא בעינן ליה לגבייהו ובשביל זה אין אנו צריכים לשתף אותו עמם כדי שלא לעורר את מדתו מדת הדין, כי אז יתעוררו גם המקטרגים לקטרג על ישראל חס ושלום [וכו']. חמא דבעינן קיומא יתיר ראה הקדוש ברוך הוא שהעולם צריך קיום יתיר, נטל ליעקב ושתף ליה ביצחק וקייים עלמא לקח את מדת הרחמים של יעקב ושתף אותה עם מדת הדין של יצחק וקייים בהם את העולם, הדא הוא דכתיב וזהו שכתוב ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים כפרוש רש"י על הפסוק ברא אלהי"ם, ולא אמר ברא הוי"ה, שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, כי הוי"ה הוא מדת הרחמים, ואלהי"ם הוא מדת הדין, ועל דא באברהם ויעקב אתקייים עלמא ועל כן במדת החסד של אברהם ובמדת הרחמים של יעקב נתקיים העולם, ובגין כף ובשביל זה כתוב פי מעולם המה כי בכח אברהם ויעקב שהיו מעולם הזה נתקיים העולם.

בְּשֵׁם אֱלֹקִים מְעַרְב תְּמִיד כַּח הֶרְחָמִים
אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי דְהִכִּי הוּא, יְהוּ"ה בְּכָל אֶתֶר רַחְמִי, וּבְשַׁעֲתָא
דְּמַהֲפְכִי חֲיִיבָא רַחְמִי לְדִינָא, כְּדִין כְּתִיב יְהוּ"ה, וְקָרִינָן
לֵיהּ אֱלֹהִים.

מֵאָמַר "בְּשֵׁם אֱלֹקִים מְעַרְב תְּמִיד כַּח הֶרְחָמִים" מובא בו ענין הכתיבה של השם הו"ה בניקוד אלקים, דהיינו נקודות סגול, חולם, וחיריק, שזה מורה שהכתיבה היא העיקר דהיינו ענין הרחמים שבהו"ה, והקריאה שבניקוד המשתייך למדת הדין הוא ברמזו בעלמא, ואמנם השם אלקים עצמו מערב בו תמיד כח הרחמים הרמזו על ענין רחום כדין.

(מקור המאמר מהר פרעם אחי דף סה ע"א, ונציאונו כן יא עמ' קיז)

אָמַר לֵיהּ הַשִּׁיב לִי רַבִּי שְׂמֵעוֹן לְרַבִּי וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ אֱלֹהִים [דְּהִינּוּ הַשֵּׁם
אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, דְּהִכִּי הוּא הו"ה בְּנִיקוּד אֱלֹהִים], לְהִרְאוֹת שְׂעָקְרוּ
בָּא וְיָאָה שְׂכָף הוּא כְּמוֹ שְׂאֲמַרְתִּי, כִּי הוּא רַחְמִים, וְאֵת כַּח הַדִּין שְׂבוּ רוּמְזִים
יְהוּ"ה בְּכָל אֶתֶר רַחְמִי הַשֵּׁם רַק בְּקִרְיָאָה בְּעֵלְמָא, כִּי בְּשֵׁם הו"ה
הו"ה בְּכָל מְקוֹם הוּא רַחְמִים פְּשׁוּטִים, רַק לְפַעְמִים בְּזִמְנֵן רַחֲוֹק יֵשׁ בּוּ דִין,
אֵלָּא וּבְשַׁעֲתָא דְּמַהֲפְכִי חֲיִיבָא מַה שְׂאִין כֵּן בְּשֵׁם אֱלֹהִים תְּמִיד
רַחְמִי לְדִינָא בְּשַׁעֲתָא שְׂהֲרִשְׁעִים מְעַרְב בּוּ כַּח הֶרְחָמִים, כִּי מִדָּה טוֹבָה
מַהֲפְכִים אֵת מַדַּת הֶרְחָמִים לְמַדַּת הַדִּין, מְרַבָּה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא רַחֲוּם
כְּדִין כְּתִיב יְהוּ"ה, וְקָרִינָן לֵיהּ כְּדִין, לְכֵן אִין צְרִיךְ לְרַמֵּז בּוּ רְמֵז
אֱלֹהִים אֲזוּ כְּתוּב אוֹתִיּוֹת הו"ה
שֵׁם רַחְמִים.

המבקש רחמים מתוך צער. מהפך הדין לרחמים
תנאי תנא קמיה דרבי שמעון, האי מאן דמצער בחלמיה, ליתי
בשעתא דכהני פרסי ידיהו, ולימא רבנו של עולם אני
שלך וחלומתי שלך וכו', אמאי, משום דהיא שעתא אשתכחו
רחמי בעלמין כלהו, ומאן דיבעי צלותיה בצעריה, אתהפך ליה
דינא לרחמי.

מאמר "המבקש רחמים מתוך צער, מהפך הדין לרחמים" בו
מובא הענין שבשעת ברכת כהנים נמצאים רחמים בכל העולמות ואו
אפשר להפך מדרת הדין השורה על האדם, לרחמים.

(מקור המאמר מהר פלגא נשא דף קמו ע"ג, ונציאורינו כרך יב עמ' סב)

תנא קמיה דרבי שמעון ולמד בשעת ברכת כהנים, משום דהיא
התנא לפני רבי שמעון, האי מאן דמצער בחלמיה מי שמצטר
מחלמו על ידי שראא חלום רע, ליתי
בשעתא דכהני פרסי ידיהו וכו' בא
בשעה שהכהנים פורשים את ידיהם,
וליאמר תפלה זו רבנו של
עולם אני שלך וחלומתי שלך
וכו' (בנדרס במחזורים), אמאי למה
בשעת ברכת כהנים, משום דהיא
שעתא אשתכחו רחמי בעלמין
כלהו משום שבשעה ההיא נמצאים
רחמים בכל העולמות, ומאן דיבעי
צלותיה בצעריה ומי שיבקש רחמים
בתפלתו מתוך צער, אתהפך ליה
דינא לרחמי מתהפך לו הדין
לרחמים, כי על ידי ברכת כהנים
נמשכים רחמים כנ"ל.

ברחמי השי"ת הוא שולח רפואה להחולה לסירוגין. עד שישוב

ותא חזי, רחמנותא דקדשא בריה הוא, דלא מחי לבר נש, עד
דסלקי עובדוהי במתקלא כבי דינא דלעלא, וזהו דאתמני
על דינא הוא מיכאל, ורחמנותא דקדשא בריה הוא, דאף על גב
דבגיניה מטא ליה דינא בידיה, בדינא ממטי ליה רוחא דאסותא
בכל יומא, עד דיכשר אינש עובדוהי, ויתוב מניהו קמי מאריה,
וכדין משדר ליה אסותא על ידוהי דהוא שליחא דממנא עלוהי.

ברחמי השי"ת הוא שולח רפואה להחולה לסירוגין, עד שישוב
יבואר בו גודל רחמי השי"ת אף על מי שבאו מעשיו לפניו בית דין של מעלה
ונתחייב בדינו, והמלאך הממונה על הדין הוא מיכאל שבחסד כדי שידון
אותו ברהמים, וכך השי"ת ממציא להאדם רפואה במקצת בכל יום כדי שיוכיח
את מעשיו ויזכה לרפואה שלימה ע"י השליח על הרפואה, המלאך רפאל.

(מקור המאמר מסר מדע פרשת נחלשים דף ז' ע"ג, ונצילורינו כרך א' עמ' נסח)

ותא חזי, רחמנותא דקדשא בריה הוא וברא ודאה, את רחמיו של
הקדוש ברוך הוא, דלא מחי לבר נש עד דסלקי עובדוהי במתקלא
כבי דינא דלעלא שאינו מפה את
האדם עד שפעשיו עולים במאוננים בבית
דין של מעלה, ונמצא חיב בדינו,
וזהו דאתמני על דינא הוא
מיכאל ואותו שנתמנה על הדין הוא
מלאך מיכאל שבחסד, כדי שידון
ברחמים, ורחמנותא דקדשא בריה
הוא דאף על גב דבגיניה מטא
ליה דינא בידיה ורחמנותא של

הקדוש ברוך הוא הוא כל כך, כי אף
על פי שבשבילו מגיע לו הדין והענש
בידו, עם כל זה בדינא ממטי ליה
רוחא דאסותא בכל יומא כדין
הוא ממציא לו רוח של רפואה במקצת
בכל יום, עד דיכשר אינש עובדוהי
עד שהאדם מכשיר ומיטיב את מעשיו,
ויתוב מניהו קמי מאריה וישוב
מהם לפניו קונו, וכדין משדר ליה
אסותא ואז הוא שולח לו רפואה
שלמה, על ידוהי דהוא שליחא
דממנא עלוהי על ידי אותו השליח
הממנה על הרפואה, שהוא רפאל.

ימי הרחמים עם רבי נשמעון להבין ולגלות את מתיקות אורו הבהיר של הרשב"י

זהר הקדוש מתוק מדבש

הפירוש הנפלא
שבזכותה עשרות אלפים כבר מתענגים ומתעלים
בלימוד והבנת הזוהר הקדוש

קולך סניגור ליום הדין!!!
"זכר באי עולם
יעברון לפניך בבני מרון"
מבחינת מירון
ציון רשב"י ור"א בנו.
(שער יששכר תורש אייר
מאמר נל עיני י"ח)

◆ חידוש השנה ◆

סט נגלות הזהר
עם פרוש מתוק מדבש
- 11 כרכים -

המאסף לכל האגדות והמדרשים
המפוזרים בספר הזהר הקדוש'

חייג עכשיו למוקד המיוחד:

1800-350-330